

die Hugenote, is ongetwyfeld. Op die Kerk as 'n geheel egter seker baie min; hulle was Calviniste en so was die Kerk; dit was gevestig en het sy leer en liturgie gehad. Maar wêl op die gemeente Drakenstein, wat in korte tyd een van die bloeiendste en meest geseënde van al die gemeentes was.

Op die taal het die Hugenote glad geen invloed gehad nie, want daar is in die Afrikaanse taal amper geen woord, wat van die Franse oorgeeem is nie; die enigste oorblyfsel vind ons in familie- en plaasname, maar dan is die uitspraak verholands.

Dat die Franse karakter en geaardheid by die wording van die Afrikaanse nasie invloed uitgeoefen het, is seker. Die Afrikaner toon in sy beleefdheid, sy kinderlike eenvoud, soms sy onbeslisheid en sy vrees om seer te maak, en nie reguit 'n ding te sê nie, die Franse bloed. Dan is daar baie keer die gebrek om 'n saak wat hy begin het nie te voltooi nie. Gods water oor Gods akker te laat loop, is maar dikwels al te veel ons nasie eie.

Aan die ander kant het die Hollander met sy 50 % vorming, aan die Afrikaner sy taaie vashoudendheid aan sy Kerk, sy Bybel, sy geloof, sy taal gegee, wat hom help om honderd en meer jare van die swaarste druk, trou te bly aan sy beginsels. Die beginsels, waarvoor sy voorsate in Holland 80 jaar geveg het, en deur die krag van karakter en beginsels die naam van Hollander met roem en glorie oordek het, waar hy sy voet gesit het.

Ja, hulle staan bekend as baanbrekers van die Hervorming, draers van die wetenskap, strydery vir reg en geregtigheid, wat helde en heldinne aan die geskiedenis gegee het, waarop elk Afrikaner, as afstammeling van die Hollandse nasie, met eer en dank mag terug sien.

Waar in Nederland van die koms van 100.000 Franse „de natie den invloed ten goede in sterke mate ondergaan” het, en by die goeie dinge wat hulle gebrink het, „zij voorts een open weg gebaad hebben voor de encyclopaedisten en deïsten van diverse pluimage,” — het dit in Suid-Afrika op die uiterlike vertoon nie baie invloed uitgeoefen nie. Maar tog het die Hugenote, in die vorming van die Afrikaanse nasie hulle stempel gedruk, wat vandag nog duidelik sy spore toon.

Van nou af egter sien ons hulle nie meer as 'n afsonderlike deel van die volk optree nie, maar om deel uit te maak van die groei en bloei van die Afrikaanse Volk en Kerk.

DE LICHTE NACHT

Wij hebben een Adventboekje, dat ons heel lief is.

Onze tijd houdt van nieuwe dingen, 't oude is telkens weer zoo snel voorbij en vergeten. Daaraan ontkomen ook wij niet, maar dit oude is ons telkens weer goed.

Wij openen 't op den eersten Adventzondag en 't is ons of er een hooge poort wijd-open gaat naar een beter land dan waar wij wonen.

Het zegt ons op vele wijzen: arme mensch, je bent ellendig, donker, verlaten, verloren. Maar nu hoor je in deze verzadigde wereld, overvol rumoer, een woord met een klaren, louteren klank; Advent; aankomst!

„Wie komt?”

Wie zou komen in onzen al te wijzen, al te vollen tijd?

Waar zou nog ergens plaats zijn in een huis of in een hart?

Wie heeft nog kracht, tijd of geloof iets nieuws te ontvangen?

Wie komt?

De h emel komt op aarde? G od komt in uw ziel.

Maak u op, word verlicht, want uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.

Dit is de altijd terugkeerende roep van Advent.

En z o komt de roep van alle kanten, op alle manieren.

Met ons kleine Adventboekje; met vele Kerstboekjes en Kerstboeken; met het Kerstboek dat voor mij ligt; *de Lichte Nacht*.¹⁾

Ik blader, zooals ik zoo graag in een nieuw boek doe.

Dat is goed en dat is gevaarlijk.

Goed, omdat je soms opeens wordt gevangen en merkt, dat 't heusch je moeite en je tijd wel zal loonen om bij bladzijde  en te beginnen. Gevaarlijk, omdat je er opeens zoo genoeg van kunt hebben.

Ik blader en ik lees van Ank, die lang uit de vertrouwde pastorie vandaan haar eigen gezinsleven in de groote stad leeft en die verwonderd ophoort bij het ziekbed van moeder als deze zoo rustig blij zegt: Ik weet Wiens eigendom ik ben in leven en in sterven.

„Dat zijn bekende woorden voor Ank; nu moeder ze uitspreekt, worden ze levensecht en nieuw als een diep geheim waar je jarenlang langs heen leeft. . . .

„O moeder, zegt ze, het is alsof ik met een gummijas aan door het leven ben gegaan. Het is alles langs me afgedro-

¹⁾ Uitgave: J. N. Voorhoeve, Den Haag.

pen en innerlijk ben ik zoo dor als een woestijn."

En verder op: „Och moeder, ik wou dat ik gelooven kon. . . .

„Je merkt zoo heel weinig van engelen, ziet u, als je op een flat woont boven een geasfalteerde straat.

„Dát vind ik hier zoo prachtig, ziet u, die wijde hemel met die duizenden sterren. . . .”

Het Kerstboek wordt van voren af aan opengeslagen. Ik wil het heelemaal doorlezen. Onze tijd is bang en donker. Een wijden hemel, zichtbare engelen, het Kind in de kribbe, wij willen het allen graag vinden om schuld te belijden en vergeving te vinden; om kracht en moed te ontvangen voor den weg die wacht.

Als een Kerstboek van dit alles niets brengt, kan 't niet goed zijn. Kerstmis is geen sprookje van kaarsenschijn en dennengeur, maar de bittere, heerlijke gebeurtenis van Gods Zoon, die mensch moest worden om een wereld van zonden te verlossen.

Wij zijn een boeren- en zeemansvolk. Onze Kerstverhalen uit eigen bodem gegroeid, moeten wel wat ruig klinken soms.

Daar heb je „de Kerstnacht van schipper Kramer in het ijs.”

Ze hadden dagen van goede vangst, de schipper met zijn knechten Jurie en Tiemen. Maar ze gaan te laat op Urk, op huis aan. Het is een harde vaart tegen den ijsgang in. Als het morgen geen Kerstmis was, had de schipper het nooit ondernomen om tegen dezen ijsgang op te tornen.

Het gaat niet. Na een stoere worsteling in donkeren avond en sneeuwjacht tusschen drijvende schotsen, en dan de wind, die dreigt met stranding op dijk of basalten glooiing, houdt het ijsveld den botter voorgoed vast.

„Zoo gaat de Kerstnacht in. . . .

Met z'n drieën zitten ze bij het potkachelkje in het vooronder. Het gouden licht van de petroleumlamp schijnt over drie verweerde koppen. Het licht glaanst in de gouden knoppen aan het roode baadje boven het grauwzwarte buis. Het is als een schilderij van Rembrandt.

Wil je niet slapen, jongens, heeft de schipper gevraagd. Ik waak wel en waarschuw als er wat aan de hand is. Maar Jurie en Tiemen hebben geen lust in slapen. Zij luisteren angstig naar het kraken en het splinteren van het ijs. Er is beklemming in de kleine kajuit. Dan zegt de schipper: „Geef de Bijbel, Jurie. We willen lezen over de geboorte van Jezus. Het is Kerstnacht. . . .”

Meer kan ik hier niet vertellen over het goede, stoere Kerstverhaal van K. Norel.

Ik sla een heel ander voor u op. Ons land reikt verder dan Holland; nu vertelt Albert Zaaier een Kerstverhaal uit Papoealand.

Het is nacht in het oerwoud. De duisternis staat tusschen de stammen in violette schaduw.

Op eenmaal wordt het levendig rondom. Het nachtgedierte trekt op jacht. Daar zitten enkele Papoea's in hun haastig opgetrokken bivak. De eerste

druppels van een zware regenbui tokelen op het bladerdak van de tent. Dat klinkt als droomerige muziek en Nanasi, de houtsnijder, begint op eenmaal een oud stamverhaal te vertellen. Het gaat over Mansren-Manggoendi; Hij die komen zal.

Hij is geboren van een jonge maagd, schoon als een ongerepte bamboespruit. De morgenster had het voorzegt. En hij groeide op als een gave maïskolf na den regentijd, werd groot en sterk, een man des vredes omdat in zijn leven geen kwaad huïside. Waar hij komt, brengt hij vrede en geluk, maar de menschen zijn boos en willen zijn zegen niet.

Dan trekt hij weg, maar eenmaal zal hij wederkomen. Dan zal zijn prauw met volle zeilen naderen over het schuim der kuivende baren.

De heerlijkheid die Nanasi schildert, lijkt op Psalm 72.

Die daar in het donkere, loerende oer-

woud hooren aan het einde der reis, dat Hij gekomen is en de Papoea-kinderen zingen:

Hij is gekomen, de Helper, de Heer,
Van hoogen hemel daalde Hij neer,
Ook voor ons op Jobi,
Ook voor ons Papoea's. . . .

Kerstverhalen lijken op muziek, op Kerstliederen.

Er zijn goede, fijne, sterke, teere; er zijn ook sentimenteetele, er zijn er ook die niet zuiver klinken.

De lichte Nacht geeft twaalf nieuwe Kerstverhalen. Sommige zijn te goed geschreven om na te vertellen; lezen wij ze liever op onzen Kerstavond. Andere laten zich weer goed vertellen. We mogen blij zijn met het boek. De lichte Nacht zal ons een goede hulp zijn, als de Kerstdagen daar zijn.

A. Norel-Straatma

Het verraad

VAN RENNENBERG

„Zweer nu, Heer Graaf! Houd het oog op den Verlosser gericht en zweer trouw aan de aloude Moederkerk en de zaak des konings!”

Doch George van Lalaing, Graaf van Rennenburg aarzelt.

Hij weet hoeveel er op het spel staat.

Hoewel Roomsch, had hij steeds de zaak van Oranje gediend.

In dat opzicht was hij een goed zoon van z'n vader geweest, die Stadhouder van Gelderland was.

Oranje vertrouwde volkomen op Rennenberg.

Toen de noordelijke provincies de zijde van Oranje hadden gekozen en Rennenberg zich daarbij uitzonderlijk dapper had gedragen, meende Oranje dat het tactisch was in die gewesten een Roomsch-gezinde tot Stadhouder te benoemen.

Zoo werd Rennenberg stadhouder van Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel.

't Geheele noordergebied was dus aan zijn zorgen toevertrouwd en aanvankelijk had het er alles van, dat Oranje's keus goed was geweest.

De Prins zelf vertrouwde Rennenberg als z'n broers. Alleen met de Unie van Utrecht stakte het even. Het was van groot belang, dat Rennenberg met z'n vier provincies tot de Unie toetrad.

Doch hij maakte bezwaren.

Hij beschouwde de Unie als een breken met de algemeene Staten en een schenden van de Pacificatie, doch hij werd over deze bezwaren heenge-

holpen en Rennenberg teekende de Unie.

Nog enkele maanden ging het goed, doch toen kwam snel de kentering.

In het najaar van 1579.

De Hertog van Terranova had toen door middel van Guislain le Bailly onderhandelingen met hem aangeknoopt.

Kende men zijn geheime liefde voor de Gravin van Megen, die weduwe was?

'n Huwelijk met haar werd hem voorgespiegeld. Andere voordeelen werden hem aangeboden, doch Rennenberg kon niet beslissen.

Hij huiverde, als hij er aan dacht.

Maar anderzijds bekoorden hem de eer en het geld dat zijn verraad hem zou opleveren toch ook sterk.

Zoo bleef hij maandenlang de twijfelelaar.

Er was Parma veel aan gelegen, Rennenberg voor de Spaansche zaak te winnen. De vier noordelijke provincies zouden dan betrekkelijk gemakkelijk de buit van Spanje worden en de opstand zou 'n geduchten knauw krijgen.

Nu werd vrouwenlist te baat genomen.

Rennenbergs zuster, Cornelia, kwam hem te Coevorden bezoeken met haar man den Baron van Monceaux. Guislain le Bailly was eveneens van de partij.

En in deze koude Januari-maand, bij het knappend haardvuur gezeten, gebruikte Cornelia al haar overredingskracht om Rennenberg te winnen.